

**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ХӨХИҮЛЭН ДЭМЖИХ,
ХАРИЛЦАН ХАМГААЛАХ ТУХАЙ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР,
БҮГД НАЙРАМДАХ ТАЖИКИСТАН УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ХООРОНДЫН ХЭЛЭЛЦЭЭР**

Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Тажикистан Улсын Засгийн газар, цаашид “Хэлэлцэн тохирогч Талууд” гэх,

Харилцан ашигтай эдийн засгийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, Хэлэлцэн тохирогч Талуудын нутаг дэвсгэр дээр хөрөнгө оруулалтын шударга, адил тэгш нөхцлийг бүрдүүлэхийг хүсч,

Энэхүү Хэлэлцээрийн үндсэн дээр хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих, харилцан хамгаалахыг хүлээн зөвшөөрч,

Хэлэлцэн тохирогч Талуудын эдийн засгийн хөгжлийг хангах хоёр орны хөрөнгө оруулалт, технологи, аж ахуйн үйл ажиллагааг урамшуулахыг эрмэлзэн

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

**НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ
НЭР ТОМЪЁО**

Энэхүү Хэлэлцээрийн зорилгод:

1. «Хөрөнгө оруулалт» гэдэгт Хэлэлцэн тохирогч нэг Талын хөрөнгө оруулагчаас Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хууль, тогтоомжийн дагуу түүний нутаг дэвсгэрт оруулсан мөнгөн хөрөнгө зэрэг дараахь зүйлийг ойлгоно. Гэхдээ зөвхөн үүгээр хязгаарлагдахгүй.

а) хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө буюу барьцаа, барьцаанд авсан эд хөрөнгө, гэрээгээр хүлээсэн үүрэг, түрээсийн гэрээ зэрэг тэдгээрийн адил бусад эрхүүд;

б) патентлагдсан объект, зохиогчийн эрх техникийн дэвшил, худалдааны тэмдэг, үйлдвэрийн загвар, пүүс компаний нэрийн бараа, үйлдвэрлэлийн нууц, ажил хэргийн нэр хүнд зэрэг оюуны өмч;

в) Ашигт малтмалын эрэл хайгуул, олборлолт, боловсруулалт хийх, ашиглах зөвшөөрөл буюу хуулийн дагуу буюу гэрээгээр олж авсан аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулах эрх.

Хөрөнгө оруулах эсвэл дахин хөрөнгө оруулах хэлбэрээр хөрөнгө оруулалтын аливаа өөрчлөлт нь хөрөнгө оруулалтын мөн чанарыг үл хөндөнө.

2. «Орлого» гэж хөрөнгө оруулалтын дүнд олсон орлогыг хэлнэ. Үүнд орлого, ногдол ашиг, хүү, хөрөнгийн орлого, газар нөөц ашигласны төлбөр, лицензийн хураамж, нөхөн олговор зэргийг хэлэх бөгөөд үүгээр үл хязгаарлагдана.

3.«Хөрөнгө оруулагч» гэж:

а) Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын газар нутагт хөрөнгө оруулалт хийж байгаа хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын иргэн, хувь хүн;

б) Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хууль, тогтоомжийн дагуу байгуулагдсан, түүний нутаг дэвсгэр дээр байрладаг, хөрөнгө оруулах эрх авсан хуулийн этгээд.

4. «Нутаг дэвсгэр» гэж:

а) Бүгд Найрамдах Тажикистан Улсын хувьд үндэсний болон олон улсын хууль, тогтоомжоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн Тажикистан Улсын байрлаж буй газарзүйн бүсүүд, эдгээр бүсийн байгалийн баялгийг судлах, ашиглах зорилгоор бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх, харьяалах бүс нутгийг хэлнэ;

б) Монгол Улсын хувьд бүрэн эрх нь хэрэгжих газар нутгийг– Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийг хэлнэ.

5. «Эрх бүхий байгууллага» гэж Хэлэлцэн тохирогч аль нэг талын агентлаг, төлөөлөгчийн газар, баталгаа гаргах, зээл олгох байгууллагыг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ХӨХИҮЛЭН ДЭМЖИХ, ХАРИЛЦАН ХАМГААЛАХ

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд өөрийн улсын хууль, тогтоомжийн дагуу Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих нэн таатай нөхцөл олгоно.

2. Хэлэлцэн тохирогч Талууд өөрийн нутаг дэвсгэр дээр Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулалтыг хамгаалах, аюулгүй байдлыг хангах нэн тааламжтай горим бүрдүүлнэ.

3. Хэлэлцэн тохирогч Талууд нь ямар нэгэн шалтгаангүйгээр дураараа буюу ялгаварлан гадуурхаж, өөрийн нутаг дэвсгэр дээр Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага, хангамж, ашиглалт, төлбөр хураамж, дамжуулалтыг хязгаарлах ёсгүй.

4. Хэлэлцэн тохирогч Талууд Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагч хууль тогтоомжийн хүрээнд бараа материал, үйлдвэрлэлийн хэрэгслэл олж авах, эдгээрийг тээвэрлэх, худалдах, ажил үйлчилгээ явуулахад ямар нэгэн шалтгаангүйгээр, ялгаварлан гадуурхах үндсэн дээр хөрөнгө оруулалтын эсрэг албадлагын арга хэмжээ авах ёсгүй.

5. Хэлэлцэн тохирогч Талууд өөрийн улсын үндэсний хууль, тогтоомжийн хүрээнд тухайн улсын нутаг дэвсгэр дээр хөрөнгө оруулахаар гаргасан хөрөнгө оруулагчийн хүсэлт болон түүний сонгосны дагуу удирдах ажилтан, менежер, мэргэжилтэн, техникийн ажилтан ажиллуулах зөвшөөрөл олгох асуудлыг нааштай авч үзнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН НӨХЦӨЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд өөрийн улсын нутаг дэвсгэр дээр Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчид гуравдагч орны хөрөнгө оруулагчид олгодгоос дутуугүй хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаатай холбоотой нэн тааламжтай нөхцөл олгоно.

2. Энэхүү нөхцөл нь дараахь зүйлд хамаарахгүй:

а) чөлөөт худалдааны бүс, гаалийн болон эдийн засгийн холбоо, санхүүгийн холбоо буюу энэ төрлийн байгууллагуудын хооронд байгуулсан олон улсын хэлэлцээр, эсвэл Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал оролцдог буюу оролцож болох бүс нутгийн хамтын ажиллагааны бусад хэлбэрүүд;

б) давхар татвар ногдуулахгүй байх тухай буюу татварын асуудлаар бусад орнуудтай Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын байгуулсан хэлэлцээрээр хөрөнгө оруулагчдад олгож буй давуу талууд.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ ИЛ ТОД БАЙДАЛ

Хэлэлцэн тохирогч Талууд нь Хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын хөрөнгө оруулалтад нөлөөлөх Хэлэлцэн тохирогч Талын аль нэг нь оролцсон олон улсын гэрээний дагуу хүчин төгөлдөр болсон эрх зүйн хэм хэмжээ, актыг хэвлэн нийтлүүлэх буюу бусад замаар нээлттэй байлгана.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БАТАЛГАА

1. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хөрөнгө оруулагчдаас Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэрт оруулсан хөрөнгө оруулалтыг албадан хураах, улсын өмч болгох тэдгээртэй адилтгах арга хэмжээг дор дурьдсан тохиолдолд зөвхөн нийгмийн эрх ашгийн үүднээс хэрэгжүүлж болно:

- үл ялгаварлах үндсэн дээр
- хууль тогтоомжийн дагуу
- нөхөн төлбөрийг зохих ёсоор хийх тохиолдолд.

2. Нөхөн төлбөрийн хэмжээг хөрөнгийг хураах үед буюу эсвэл хөрөнгө хураах нь албан ёсоор тодорхой болсон тохиолдлын аль нь өмнө нь болсоноос шалтгаалан тогтооно.

3. Нөхөн төлбөрийн хэмжээг тухайн үеийн зах зээлийн үнэ, эсвэл аудит буюу аудитын байгууллагаас баталсан суурь үнээр тооцож, түүнийг Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын нутаг дэвсгэрээс Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр рүү чөлөөтэй хөрвөх валютаар шилжүүлнэ.

4. Нөхөн төлбөрийг хөрөнгө оруулалтыг гүйцэтгэсэн валют, эсвэл хөрөнгө оруулагчийн зөвшөөрсөн чөлөөтэй хөрвөх өөр валютаар хийнэ.

ЗУРГААДУГААР ЗҮЙЛ ХОХИРОЛ БАРАГДУУЛАХ

Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын нутаг дэвсгэр дээр дайн, зэвсэгт мөргөлдөөн, онц байдал, иргэд хоорондын мөргөлдөөн буюу үүнтэй адил нөхцөл үүссэний улмаас Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчид учирсан хохирлыг барагдуулахдаа тухайн тал нь гуравдагч орны хөрөнгө оруулагчид олгодгоос дутуугүй тааламжтай нөхцөл олгоно.

ДОЛООДУГААР ЗҮЙЛ МӨНГӨН ШИЛЖҮҮЛЭГ

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд хөрөнгө оруулалттай холбоотой бүх төрлийн төлбөрийг саадгүйгээр чөлөөтэй хөрвөх валютаар хийхийг зөвшөөрнө.

2. Энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээнд (дотоод төлбөрөөс гадна) бүх төлбөр Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хууль, тогтоомжийн дагуу чөлөөтэй хөрвөх валютаар хийгдэнэ.

3. Хөрөнгө оруулагч нь хөрөнгө оруулалттай холбоотой төлбөрийг хийхдээ Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хууль, тогтоомжид заасан татварыг тооцно.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ ЭРХ ШИЛЖҮҮЛЭХ

1. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал буюу түүний эрх бүхий байгууллага Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талтай хийсэн хөрөнгө оруулалтын баталгаа, даатгалын гэрээний хүрээнд аль нэг хөрөнгө оруулагчид төлбөр хийхдээ Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчийн шаардлагыг хүлээн зөвшөөрч, эрх шилжүүлсэнийг хэлэлцэн тохирогч нөгөө Тал хүлээн зөвшөөрнө.

2. Хөрөнгө оруулагчийн шилжүүлсэн эрх буюу шаардлага нь хөрөнгө оруулагчийн анхны эрх буюу шаардлагаас давуу байж болохгүй.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧ БОЛОН ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУДЫН МАРГААН

1. Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал болон Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хөрөнгө оруулагчийн хооронд хөрөнгө оруулалтын асуудлаар гарсан маргааныг яриа хэлэлцээний замаар шийдвэрлэнэ.

2. Хэрэв яриа хэлэлцээ нь түүнийг эхлүүлэх талаар бичгээр мэдэгдсэн өдрөөс хойш зургаан сарын дотор дуусаагүй бол маргалдагч Талууд дараахь үйл ажиллагааг явуулж болно:

а) Хэрэв маргаан нь энэхүү Хэлэлцээрийн 5, 6, 7 дугаар зүйлд заасан үүрэг, амлалттай холбоотой бол хөрөнгө оруулагчийн хүсэлтээр маргааныг арбитрын шүүхээр шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлнэ.

3. Арбитрын шүүхийг маргаантай асуудал бүрээр байгуулна. Хэрэв маргалдагч Талууд үүнийг эс зөвшөөрвөл Хэлэлцэн тохирогч Талууд нэг нэг шүүгчийг томилно. Томилогдсон шүүгчид шүүхийн даргыг сонгох бөгөөд тэрээр гуравдагч улсын иргэн байна.

Маргааныг арбитрын шүүхээр хэлэлцүүлэхийн тулд Арбитуудыг маргааныг шилжүүлсэн өдрөөс хойш хоёр сарын дотор, харин шүүхийн даргыг дараагийн хоёр сарын дотор томилсон байх ёстой.

4. Хэрэв энэ зүйлийн 3-д заасан хугацаанд биелээгүй бол маргалдагч аль нэг тал өөрөөр тохиролцоогүй бол Парис дахь Олон улсын худалдааны Танхимын Арбитрын шүүхийн даргад шаардлагатай томилгоо хийж өгөхийг хүсч болно. Хэрэв дарга энэ үүргийг биелүүлж чадахгүй буюу Хэлэлцэн тохирогч аль нэг талын улсын иргэн бол энэхүү Хэлэлцээрийн 9 дүгээр зүйл мөн 5-д заасан журмаар асуудлыг зохицуулна.

5. Хэрэв Талууд үүнийг эс зөвшөөрвөл арбитрын шүүх өөрийн журмыг тогтооно. Энэ шийдвэр эцсийн бөгөөд зайлшгүй биелэгдэнэ. Хэлэлцэн тохирогч Талууд арбитрын шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрч, хэрэгжилтийг хангана.

6. Маргалдагч аль нэг тал шүүхийн бүрэлдэхүүнд орсон өөрийн төлөөлөгчийн зардлыг арбитрын шүүхээс тогтоосон хувь хэмжээ, журмаар,

шүүхийн даргын болон бусад зардлыг маргалдагч талууд ижил тэнцүү хэмжээгээр хариуцна.

7. Хэлэлцэн тохирогч– маргагч тал арбитрын шүүхийн ажиллагааны болон шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэх явцын аль ч шатанд хөрөнгө оруулагч нь учирсан хохирлоо даатгалын гэрээний дагуу бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн авсан гэсэн баримтад тулгуурлан тайлбар хийх ёсгүй.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУДЫН МАРГААН

1. Энэхүү Хэлэлцээрийн заалтуудыг тайлбарлах, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хооронд үүссэн аливаа маргааныг дипломат шугамаар шийдвэрлэнэ.

2. Хэрэв Хэлэлцэн тохирогч Талууд маргаан үүснээс хойш зургаан сарын дотор ойлголцолд үл хүрвэл Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын шаардлагаар маргааныг гурван гишүүнтэй арбитрын шүүхэд шилжүүлнэ. Хэлэлцэн тохирогч Талууд тус бүр нэг арбитрын шүүгчийг томилж, Хэлэлцэн тохирогч хоёр Талын улстай дипломат харилцаатай гуравдагч орны иргэнийг шүүхийн даргаар сонгоно.

3. Хэрэв Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал арбитрын шүүхийг томилоогүй, хоёр сарын дотор энэ томилгоог хийх Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талын хүсэлтийг эс зөвшөөрвөл арбитрыг Хэлэлцэн тохирогч хоёрдогч Талын хүсэлтээр НҮБ-ын Олон улсын шүүхийн Ерөнхийлөгч томилно.

4. Хэрэв хоёр арбитр даргыг сонгох асуудлаар тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол шүүхийн даргыг хоёр сарын дотор Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын хүсэлтээр НҮБ-ын Олон улсын шүүхийн Ерөнхийлөгч томилно.

5. Хэрэв энэ зүйлийн 3, 4-д зааснаар НҮБ-ын Олон улсын шүүхийн Ерөнхийлөгч заагдсан үүргийг хэрэгжүүлж чадахгүй буюу тэрээр Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Талын улсын иргэн бол томилгоог Дэд Ерөнхийлөгч гүйцэтгэнэ. Хэрэв тэр ямар нэгэн шалтгаанаар энэ үүргийг гүйцэтгэж чадахгүй бол үүнийг Хэлэлцэн тохирогч Талуудын улсын иргэн бус, НҮБ-ын Олон улсын шүүхийн хамгийн өндөр албан тушаалын гишүүн гүйцэтгэнэ.

6. Арбитрын шүүх шийдвэрээ олонхийн саналаар гаргана.

7. Хэлэлцэн тохирогч Талууд шүүхийн бүрэлдэхүүнд орсон өөрийн шүүгчийн зардлыг арбитрын шүүхээс тогтоосон хувь хэмжээ, журмаар, шүүхийн даргын болон бусад зардлыг маргалдагч талууд адил тэнцүү хэмжээгээр хариуцна.

8. Шүүхийн шийдвэр нь Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хувьд эцсийн бөгөөд заавал биелүүлэгдэнэ.

АРВАННЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

Энэхүү Хэлэлцээр нь түүнийг хүчин төгөлдөр болох үеийн болон хүчин төгөлдөр болсноос хойшх хугацаанд хийгдсэн хөрөнгө оруулалтад хамаарна.

АРВАНХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

1. Энэхүү Хэлэлцээр нь Хэлэлцэн тохирогч Талуудын өөрсдийн улсад мөрдөж буй хууль, тогтоомжийн зохих шаардлагыг биелүүлсэн тухай дипломат шугамаар сүүлчийн мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Хэлэлцээр нь хүчин төгөлдөр болсноос хойш 5 жилийн хугацаанд үйлчилнэ. Хэрэв Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал Хэлэлцэн тохирогч нөгөө Талд энэхүү Хэлэлцээрийг цуцлах тухай наад зах нь 12 сарын дотор бичгээр мэдэгдээгүй бол энэхүү Хэлэлцээр дараагийн 5 жилээр аяндаа сунгагдана.

3. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын харилцан тохиролцсоны дагуу энэхүү Хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлтийг протоколоор үйлдэх замаар оруулж болно. Протокол нь энэхүү Хэлэлцээрийн салшгүй хэсэг болох бөгөөд энэ зүйлийн 1-д заасны дагуу хүчин төгөлдөр болно.

4. Энэхүү Хэлэлцээрийн хугацаа дуусахаас өмнө оруулсан хөрөнгө оруулалтын хувьд энэхүү Хэлэлцээрийн заалтууд уг Хэлэлцээр цуцлагдснаас хойш 5 жилийн туршид хэвээр мөрдөгдөнө.

Энэхүү Хэлэлцээрийг 2009 оны 3 дугаар сарын "27"-ны өдөр Улаанбаатар хотноо монгол, тажик, орос хэлээр тус бүр хоёр эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна.

Энэхүү Хэлэлцээрийг тайлбарлахад үл ойлголцол гарвал орос хэлээрх эх бичвэрийг баримтална.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

БҮГД НАЙРАМДАХ
ТАЖИКИСТАН УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ
ТӨЛӨӨЛЖ

ЦАХИМ

ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ ТӨВ АРХИВ